

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

PSY717 Statistická analýza dat

Eva Gregorová

175291, mediální studia a žurnalistika, psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 7. 7. 2010

Fakulta sociálních studií MU, 2008/09

Shrnutí výzkumné studie a použité statistické metody:

Cílem studie bylo prozkoumat v rámci konceptu internetové závislosti (IA) vztahy mezi depresivními sklony a symptomy této závislosti. Přičemž není důležité se ptát, jak moc lidé internet využívají, ale k čemu.

Použitý online dotazník na třech škálách měřil, jak moc, respondenti využívají internet, k čemu a jejich tendence k depresi. Škály byly vytvořeny podle těchto testů: Internet Adiction Test (IA test), The Internet Function Questionnaire a The Beck Depression Inventory (BDI).

Věková kategorie byla od 16 do 51 let, průměr 21,24 let a 63% respondentů byli ženy. Rozložení věku bylo pak transformováno, protože vykazovalo pozitivní zkreslení. Z 1319 vyplněných odpovědníků, 18 spadalo do kategorie závislých na internetu (IA), což je 1,2% dotazovaných.

Data byla nejprve zpracována korelační analýzou. Ve druhé fázi výzkumu bylo 18 IA respondentů přiřazeno, podle výsledků v Function Questionnaire a BDI testu, k vytvořené kontrolní skupině z respondentů z kategorie bez závislosti na internetu (NA). Na tomto vzorku se provedla faktorová analýza. V každé skupině bylo 5 žen a 13 mužů. Průměrný čas strávený online byl u IA skupiny výrazně vyšší ($MS = 26.69$, $F(1,34) = 50,27$, $p < 0,0001$). Také rozdíl v depresivních sklonech byl signifikantně odlišný ($F(1,34) = 33,3$; $p < 0,0001$). V IA skupina vykazovala vysoký skóre v IA symptomech na rozdíl od NA skupiny.

Výsledky studie:

Korelační analýza zjistila statisticky významný vztah mezi skóre v IAT a BDI, tedy mezi IA a depresí. Z těchto dat, ale nevíme, zda internet způsobuje depresivní stavy, nebo depresivní lidi tíhnou k IA. Vztah IA a deprese, vyžaduje více zkoumání, aby mohl být validizován, zejména pokud by IA měla být definována jako samostatná nemoc.

IA lidé více sledují webové stránky s pornografií, online hrami a sociálními sítěmi. Mají pravděpodobně maladaptivní socializační schopnosti a jsou zainteresováni v internetových aplikacích, které nabízejí náhradu za normální socializaci. Někteří si vybudovali kompulsivní návyk k užití internetu. Respondenti, kteří spadali do kategorie NA, měli mnohem širší záběr aktivit na internetu.

Shrnutí článku:

Text upozorňuje, že se zjistila spojitost mezi častým „brouzdáním“ po internetu a depresivními stavy a že nad-uživatelům internetu hrozí duševní nemoc. Čím více trávíme času online, o to méně jsme šťastny. Podle autorů studie, byla zjištěna vysoká shoda mezi množstvím času stráveného na internetu a úrovní deprese.

Po mezititulku „Internet je nebezpečnější než hazard“ následující odstavce vyzdvihují zjištění kompulsivního internetového návyku u 1,2 % dotazovaných. Průměrný věk postižených byl 21 let a měli různé stupně deprese. Toto číslo srovnáno s množstvím gamblerů, kterých je 0,6 %.

Další mezititulek říká: „Co bylo dřív, kuře, nebo vejce?“ Uvádí se, že nevíme přesně, zdali je deprese způsobená internetem, nebo internet přitahuje depresivní lidi.

Poslední mezititulek uvádí: „Vzbuzuje internet sebevražedné sklony?“ uvádí narůstající počet sebevražd náctiletých v Británii. Experti se prý obávají, že sociální sítě mohou naplňovat zranitelné uživatele depresivními pocity. Text je uzavřen myšlenkou, že je nutno hlouběji prozkoumat vztah duševních poruch a nadměrného používání internetu.

Zhodnocení:

Problematický je hned hlavní titulek žurnalistického textu: „*Trávíte-li hodiny u počítače, hrozí Vám vážná deprese.*“ Je poutavý a zaujme, ale bohužel je zavádějící a má pramálo společné s výsledky originální studie. Studie v závěru, stejně jako text samotný, uvádí, že není jasné, jaký má vliv internet na psychiku člověka. Ví se pouze to, že uživatelé, kteří mají depresivní sklony, tráví více času na internetu, neumí se kontrolovat a navštěvují podobné stránky – pornografii, online hry, chaty a sociální sítě.

Dále je značně zavádějící informace v odstavci o sebevraždách. Je to připojená úvaha autora, která ve finále diskredituje výsledky citované studie, vůbec se tímto tématem nezabývala.

Autor se patrně snažil problematiku ilustrovat, zasadit do širšího kontextu a přiblížit jí čtenáři. Proto si zvolil srovnání s gamblerským a sebevraždami mezi mladými lidmi. Na jednu stranu svůj úkol splnil, ale ze statistického hlediska postupoval ilusorní korelací a srovnal vzorky lidí, jevy a výsledky, které spolu vůbec nesouvisí. Autor plnil princip žurnalistické práce, aby byl text co nejjednodušší na pochopení a nejpoutavější, ale zvolil cestu, která zbytečně zdiskreditovala citovanou studii a mohla vyvolat u čtenářů mylné dojmy. Studie vyzdvihovala, že důležité je neměřit kolik času uživatelé tráví online, ale jakým způsobem, na jakých web stránkách a jak jsou schopní své užívání korigovat. Této myšlenky přímo odporuje titulek. Dále studie použila pouze ilustrativní srovnání s gamblerským a také se vůbec nepouštěla do úvah o vlivu na sebevražednost. Naopak uvedla, že je to oblíbené téma média. Text článku si právě zvolil příklad gamblerského, rozvinul teorii o vlivu na sebevražednost do celého odstavce s použitím příkladu, který nebyl vůbec ve studii. Svou teorii o sebevraždách naopak opírá o hlasy bezejmenných expertů.

Abychom naplnili žurnalistické hodnoty přístupnosti, srozumitelnosti a poutavosti bylo by možné text napsat tak, aby nezkresloval citovanou studii. Řešením by bylo třeba uvedení srovnání s korejskou studií, která dosáhla podobných výsledků a je uvedena v závěru výzkumné zprávy. Opatrnější volba titulků by byla namísto, protože ty jsou mnohdy to jediné, čemu čtenář věnuje pozornost.

Zdroje:

- Svobodová, M. (2010). Trávíte-li hodiny u počítače, hrozí vám vážná deprese. Idnes.cz, Retrieved July 1, 2010, from http://ona.idnes.cz/travite-li-hodiny-u-pocitace-hrozi-vam-vazne-deprese-f9o-/vztahy-sex.asp?c=A100312_093318_psychologie_pet
- Morisson, Catroina M., Gore H. (2010). The Relationship between Excessive Internet Use and Depression: A Questionnaire-based Study of 1,319 Young People and Adult. *Psychopatology*, 43, 121-126. Retrieved July 1, 2010, from <http://content.karger.com/ProdukteDB/produkte.asp?Aktion=ShowPDF&ArtikelNr=277001&Ausgabe=253793&ProduktNr=224276&filename=277001.pdf>

Pěkně se zamýšlíte na tím, jak se novinářka odchyluje od jádra sdělení původní studie. Po statistické stránce to pořád kulhá. Neptáte se třeba po velikosti zjištěných rozdílů a číslům se vyhýbáte. Ale přijímám to, protože interpretace výsledků jedné proměnné, jakoby šlo o výsledky jiné proměnné je v prezentaci mutivariačních analýz častým problémem.

10b

SJ